סי' רמו סעיף טז: גה ב מיי' שם טוש"ע שם

תפילין הלכה כה: גז ד מיי׳ פ״ג מהלכות

ק"ש הלכה ד טוש"ע א"ח סי פה סעיף ב וטוש"ע י"ד סי רמו סעיף

כו בהג"ה: נח ה (מיי' פ"ז מהלי

מנה) סמג עשין מא

פ"ו מהלכות

א״ח סיי סעיף א:

מורה הלרה ח חמו

עשין מג טוש"ע א"ח סי

מרלד סעיף ד:

שם טוש"ע א"ח סי

מרמ סעיף א:

. שם סעיף ב:

טוש"ע א"ח

נמו מייי

סעיף יו ושם סעיף כה : בהנ״ה

שהדברים שמחים כנתינתם

בסיני שנתנה תורה באש וכענין זה

מלינו במדרש בעובדה דרבי הליעזר

ורבי יהושע שהיו מסובין בסעודה

וליהטה האש סביבסף:

הלכתא נינהו. הלכתא היא

מינייהו הלכתא ותו לא ובריש בנות

כותים (נדה דף לב.) גבי אין לי אלא

אשה נקט לשון רבים לפי שמסופק

על שניהם הי מינייהו הלכתה:

גרסינן לשון יחיד דחדא

השוה

א) מגילה כז:, ב) [יומא יט:], ג) [לעיל כז:], לוס פסחים קט. ע"ש שהוא ר"ע, **ה**) ב"ב קלד., ו) [עי סנהדרין יא. ומה שנדפס סנהדרין יא. ומה שנדפס שם בגליון בשם רש"ל למוחק זה], ז) דמוחק זהן, ז) [בס"ח: תלמודן, מ) [בערך סח כתב הערוך ענין נפלח ע"שן, ט) ברכות יא. עירובין יג: לעיל ג. 1:, ושבת כט: וש"נו. ערכין ב: [עירובין], () יבמות טו., [קדושין לד.], () [ל"ל שלא טרחתין, **ס**) בס״א: דקדוק, **ע**) בס״א: תלמוד, פ) ולעיל ה: ולקמן לד.], ל) עי' בערוך ערך סח פירוש ע"ז, ק) [עובדה וו כתבו תוספות חגיגה טו. ד"ה שובו וכו' בשם הירושלמי ע"ש],

תורה אור השלם לְהַנְחִיל אֹהֲבֵי יֵשׁ
וְאַצְרֹתֵיהֶם אֲמַלֵּא: משלי ח כא

נשלי היא 2. בַּסְכֹּת תַּשְׁבוּ שָׁבְעַת יְמִים כְּל הָאֶזְרְח בְּיִשְׂרָאֵל יֵשְׁבוּ בַּסְכֹּת: ויקרא כג מב זיקרא כג מב זי דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

אָישׁ אוֹ אִשְּׁה כִּי יַעֲשׁוּ מִבְּל חַטאת הָאָדָם אָפּר הַשּׁאַת הָאָדָם מִבָּל חַטֹאת הָאָדָם לִמְעֹל מַעַל בַּיִי וְאָשְׁמָה הנפש ההוא:

הנהות הב"ח (ל) גמ' נשים פטורות ויום הכפורים: (ב) רש"י ד"ה

משנה כגון. נ"ב והרשב"ם בפ' י"נ דף קלד האריך בפי' ברייתא זו בביאור יותר מפרש"י כאן:

גליון הש"ם

גם' כל לרכות את הקמנים. עיין פסחים דף מג ע"ב תום׳ ד"ה מחן

מוסף רש"י

. חוץ מערבי פסחים. כדי שישנו התינוקות ביום ולא בלילה בשעת הגדה (פסחים קט.. ראויים שתשרה גורם ואין הדור לאוי לכך (רשב"ם ב"ב קלד.). שתעמוד להם קלד.) חמה כיהושע. ולמשה נמי עמדה חמה דנפקא לן במס' ע"ז (כה.) אחל אחל, אלא משום דאין חשובין כל כך כמשה תלחן ביהושע (ב"ב שם). גמרא. סברת המשניות כעין שחנו מפרשין עליהן לא שנו כו׳ תפונין עניין כו שם פו חסורי מחסרא כו' (שם). הלכות. הלכה למשה מוח). ואגדות. מדרשי פסוק כגון תנחומה ובראשית רבה ויקרא רבה .(DU) דקדוקי תורה. דוזה לכם הטמא (ויקרא יא) דמרבינן מיניה לס השרץ (שם). ודקדוקי סופרים. כגון גזירות ם. כגון גזירות חכמים שלא יבא לידי איסור תורה (שם). קלים וחמורים. שאדס דן מעלמו (שם). וגזרות שוות. כגון יליף קיחה קיחה משדה עפרון (שם, קיחה משדה עפרון (שם, עי קדושין ב.). תקופות.

החם מבטל ליה. להאי פקק לגבי חלון וחשיב ליה מכוחל עלמו הלכך הוי מוסיף אבל סדין אנן סהדי דלא מבטיל ליה לגבי סוכה וסופו ליטלו הלכך לא פשיטא לרבי אליטור דליהוי מוסיף: **אינן אלא מפי השמועה.** בתמיה: **הוקקחוני.** כלומר חוקיקוני לומר דבר כו׳ אגיד לכם את מדותי וזו אחת מהן: שיחם חולין. דברי הבאי ושחוק כלומר מה שספק בידי לא מפני ⁶ (שטרחתי) בכל אלה ואי אפשר שאמרו רבותי דבר בבית המדרש ולא שמעתיו ומה שלא שמעתי לא אומר שכך היא מדתי: **כלא חורה**. בלא גירסא שהיה הולך ושונה תמיד: **חוץ מערבי פסחים.** מפני בל עוף שפורח עליו מיד נשרף.

עשיית פסחיהם ומפני התינוקות התם הוא דמבטל אבל הכא דלא מבטל שלא ישנו כך מפורש בפסחים (דף לא ת"ר מעשה ברבי אליעזר ששבת בגליל העליון ושאלוהו שלשים הלכות בהלכות סוכה שתים עשרה אמר להם שמעתי שמונה עשר אמר להם לא שמעתי ר' יוםי בר' יהודה אומר חילוף הדברים שמונה עשר אמר להם שמעתי שתים עשרה אמר להם לא שמעתי אמרו לו כל דבריך אינן אלא מפי השמועה אמר להם הזקקתוני לומר דבר שלא שמעתי מפי רבותי שמימי לא קדמני אדם בבית המדרש "ולא ישנתי בבית המדרש לא שינת קבע ולא שינת עראי ולא הנחתי אדם בבית המדרש ויצאתי בולא שחתי שיחת יחולין ולא אמרתי דבר שלא שמעתי מפי רבי מעולם אמרו עליו על רבן יוחנן בן זכאי מימיו לא שח שיחת חולין יולא הלך ד' אמות בלא תורה ובלא תפילין ולא קדמו אדם בבית המדרש ולא ישן בבית המדרש לא שינת קבע ולא שינת עראי יולא הרהר במבואות הממונפות ולא הניח אדם בבית המדרש ויצא ולא מצאו אדם יושב ודומם אלא יושב ושונה ולא פתח אדם דלת לתלמידיו אלא הוא בעצמו ולא אמר דבר שלא שמע מפי רבו מעולם מולא אמר הגיע עת לעמוד מבית המדרש מחוץ מערבי פסחים וערבי יום הכפורים וכן היה ר' אליעזר תלמידו נוהג אחריו תנו רבנן ∞שמונים תלמידים היו לו להלל הזקן שלשים מהן ראוים שתשרה עליהן שכינה יכמשה רבינו ושלשים מהן ראוים שתעמוד להם חמה כיהושע בן נון עשרים בינונים גדול שבכולן יונתן בן עוזיאל קטן שבכולן רבן יוחנן בן זכאי אמרו עליו על רבן יוחנן בן זכאי שלא הניח מקרא ומשנה "גמרא הלכות ואגדות דקדוקי תורה ודקדוקי סופרים קלים וחמורים וגזרות שוות תקופות וגימטריאות שיחת מלאכי השרת ושיחת שדים ישיחת דקלים משלות כובסין משלות שועלים דבר גדול ודבר קטן דבר גדול מעשה מרכבה דבר קמן הויות דאביי ורבא לקיים מה שנאמר ילהנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא וכי מאחר שקטן שבכולן כך גדול שבכולן על אחת כמה וכמה אמרו עליו על יונתן בן עוזיאל בשעה שיושב ועוסק בתורה כל עוף שפורח עליו מיד נשרף: בַּוּתבר' יימי שהיה ראשו וְרוֹבוֹ בַסוֹכָהְ וְשוֹלְחנוֹ בתוך הבית יב"ש פוסלין וב"ה מכשירין אמרו להם ב"ה לב"ש לא כך היה מעשה שהלכו זקני ב"ש וזקני ב"ה לבקר

את רבי יוחנן בן החורנית ומצאוהו שהיה יושב ראשו ורובו בסוכה ושולחנו בתוך הבית ולא אמרו לו דבר אמרו להם ב"ש ימשם ראיה אף הם אמרו לו אם כן היית נוהג לא קיימת מצות סוכה מימיך ינשים ועבדים וקמנים פמורין מן הסוכה סחקמן שאינו צריך לאמו חייב בסוכה מעשה יוילדה כלתו של שמאי הזקן ופיחת את המעזיבה וסיכך על גבי המטה בשביל קטן: גב' מה"מ דת"ר אזרח זה אזרח סיבאזרח להוציא את הנשים •כל לרבות את הקטנים אמר מר האזרח להוציא את הנשים למימרא דאזרח בין נשים בין גברי משמע והתניא האזרח לרבות את הנשים האזרחיות שחייבות בעינוי אלמא אזרח גברי משמע אמר רָבה הַלכתאַ נינהו ואסמכינהו רבנן אקראי הי קרא והי הלָכתא ותו קרא למה לי הלכתא למה לי הא סוכה מצות עשה שהזמן גרמא וכל מצות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות 🐠 יום הכפורים מדרב יהודה אמר רב נפקא דאמר בגמרא: רב יהודה אמר רב וכן תנא דבי רבי ישמעאל אמר קרא 3איש או אשה

קט.): וערבי יום הכפורים. שלריך לאכול מבעוד יום: משנה. כם כגון משנה וברייתה של ששה סדרים: גמרת. זו היא סברא שהיו התנאים אחרונים מדקדקים בדברי הראשונים הסתומים לפרשם וליתן בהן טעם כמו שעשו האמוראים אחר התנאים שפירשו דברי התנאים שלפניהן וקבעו בהן גמרא ואותו דיוקם שבימי התנאי׳ נקרא הש"קש: הלכות. הלכה למשה מסיני כגון גוד ולבוד ודופן עקומה שיעורין פ חלילין מחילין עשר נטיעות ערבה וניסוך המים: דקדוקי תורה. ריבויי אותיות שבאין לדרוש בהן ריבוים ומעוטים כגון האזרח להוליא הנשים שדקדקה התורה בלשונה לכתוב אות יתירה ללמד: דקדוקי סופרים. שהוסיפו לדקדק אחר מעשה הבריות ולהחמיר ולעשות סייג ואזנים לתורה וגזרו גזרות להרחיק את האדם מן העבירה ודכוותה בבכורות (ד' ל:) גר הבא לקבל תורה עליו חוץ מדבר אחד אין

מקבלין אותו ר' יוסי אומר אפילו דקדוק אחד מדקדוקי סופרים: קלים וחמורים. דברים הלמדין בק"ו שניתנו לדון מעלמן לכל אדם ולא פירשו כלום בסיני: וגורות שוות. דברים הלמדין בג"ש: מקופות. חשבון הילוך חמה ולבנה: וגימטריאות. דברים הלמדין בלשון גימטריא כגון (ירמיה כה) שש"ך בבל בא"ח ב"ש כשדים (שם נא) לב קמי בא"ח ב"ש סהדה מנון (לקמן ד' נב:) בא"ט ב"ח וכן לפי מנין האותיות כגון סתם נזירות שלשים יום (נזיר ד' ה.) מהדוש יהיה יהי"ה בגימטריא שלשים הוו: שיחת מלחכי השרת שיחת שדים שיחת דקלים. לא ידענא מאי היאט: משלות כובסין ומשלות שועלים. שיסדו הדמונים לתת אמתלא לתוכחתם ותולין אותן בכובסים ובשועלים כגון (סנהדרין לט.) מאזני לדק אבות

אכלו בוסר: הויום דאביי ורבא. כל איבעי׳ להו לאביי ורבא הוה מספקא להו ובכולן נתן את לבו ונתן בהן טעם וביתי אמוראים נשתכחו: נשרף. שהיו מלאכי השרת מתקבלין סביביו לשמוע דברי תורה מפיו: מתבר' משם רחיה. בחמיה: נשים וענדים. מפרש

גבו' האורה. בבני ישראל ישבו בסוכות: אורה זה אורה. אי הוה

כתיב אזרח הוי משמע כל תולדות ישראל אנשים ונשים: כחיב האזרח. מיומן שבאזרחים להוליא את הנשים: לרבוח אם **הקטנים.** לקמן רמינן מתניתא עלה: בעינוי. יום הכפורים דכתיב וייקרא טיז תענו את נפשותיכם וכל מלאכה לא תעשו האזרח והגר אלמא ה' לרבויי אתא: אמר רבה הלכחא נינהו ואסמרינהו רבנן אקראי. הנך תרי מילי ליכא למידרשינהו לתרוייהו מקראי דאם זו ה׳ לרבות אף זו ה׳ לרבות ואם זו למעט אף זו למעט אלא על פי הלכה שנאמרה למשה מסיני באחד מהן לחילוף נאמרו שני דברים הללו זו לחיוב וזו לפטור וחדא מינייהו לאו ממשמעותא אלא רבנן אסמכינהו אקראי חדא ממשמעותא וחדא אסמכסא בעלמא דאלו קרא חילופא משמע ולמילתא אחריתי אתא: ה"ג הי קרא והי הלכסא וחו למה ני קרא למה ני הלכסא. הי קרא הי מינייהו ממשמעותא והי לאו ממשמעותא דקרא דאלו קרא חילופא משמע אלא מהלכתא הוא דאתתר ותו למה לי קרא למה לי הלכתא לא בסוכה לפטור ולא בעינוי לחיוב: נשים פטורות. בפ"ק דקדושין (ד' לה.) מפרש: ויום הכפורים. לא תעשה הוא וכרת הוא וכל מלות לא תעשה בין זמן גרמא בין לא זמן גרמא נפקא לן בקדושין (ד' לה.) מדרב יהודה דחייבות: אמר

היו ומכוונות ביד רבן יוחנן בן זכאי, ⁶) וכך היו מתעסקין בהן. מתני' מי שהיה ראשו ורובו בסוכה כו'. נשים ועבדים וקטנים ידי הפהומות כדי בן הוק בן האין אהם היה המצפקן בון. בולב כל פחידה אפשרות בטומות בי הבי בכל בכל בי המוקב. פסורים כדי מנא לן שתניטים פטרות בי דתנו רבנן, אחרה, הייתי אולת אזרח בין איש בין אשה, האזרח, להוציא את הנשים. ואקשינן למימרא דאזרח בין איש ובין אשה משמע, והתניא בעינן [יום] הכיפורים האזרח לרבות הנשים האזרחיות לענור, אלמא אי לאו דמרבי להן לנשים מהאזרח מתוספת ה"י, אזרח גברי משמע נשי לא משמע. ומשני רבה הלכתא היא ואסמכוה הייטה אין ביי היין לכם במילה ולמות הייטה הייטה אין הייטה אין הייטה הייטה במוכה שהנשים פטורות. אקרא, כלומר חדא קרא וחדא הלכתא. ואמרינן איזו היא קרא וחיוו היא הלכתא, ותו בהא תחתי בסוכה שהנשים פטורות. וביום הכיפורים שהנשים חייבות, אין צריכות לא קרא ולא הלכתא. ישיבת סוכה מצות עשה שהזמן גרמא הוא, וקיימא לן כל מצות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות, אי יום הכיפורים נפקא לן מהא דכתיב איש או אשה כי יעשו מכל חטאת,

מולד הלבנה (ב"ב שם). וגימטריאות. כגון אנכי אנא נפשי כתבית יהבית. ירט יראה ראתה נטתה (שם, ער" שבת קה.). שיחת מולד הלנגה (ביב שם). וגימטריאות. כנון לנכי לגלו מפץ כמנית יהדית, יכו ילאה לאתה נטתה (שם. ע" שבת קה.). שיחת מלדה יהשרת. להשביעים (ביב שם). ושיחת שדים. להשביעם ונפקא מינה לעשות קמיע לרפואה (שם). ושיחת הדקלים. שני אדם לדכתי בדלים לדכר על הדקלים כדכתי בשלה (תלכים א ז) וידכר על העלים (ביב שם). משלות כובסין. לורן יש בה ללותו דברי מורה, כדכתי ב" (קהלת יב) תקן משלים הרבה וכתיב (משלי א) להבין משל ותלילה (ביב שם). מעשה מרכבה. "מיחקאל (שם). הדווית דאביי ורבא. שהקשו משיות ובריימות עובא ותלילות, ועל קה. הדוויה לאחר במה וכמה. להבין דבר ממוך למה יותר לאמר מה ונכרי מורה ומכתה (שם). גדול שבכולן על אחת כמה וכמה. להבין דכר ממוך לכל יותר וותר (שם). ב"ש פוסלין. דלאו למשמיש בעינן (עייד זה, קשן שאין צריך לאמו חייב בסוכה. מתכרן ליה מדרבנן ערובין פב). דמייב למוכו במלום מוכה (עייד ב-). ופיחת את המעזיבה. טיח, טיט שעל התקרה (יבמות שה). בשביל קטן. דסבירא ליה לשמאי קטן הלריך לאמו חייב בסוכה (שם).

רבינו חננאל

דילמא התם משום דמבטל ליה לפקק החלון קא אסר את שאינו תלוי, . אבל הכא דלא מבטל ליה לסדין אימא לא תיבטל, נמצא הדבר ספק. וכז שאלו שלשים הלכות אר ר׳ אליעזר בענין סוכה, י״ב השיב להן, י״ח אמר להן לא שמעתי. אמרו לו כל דבריך אינן . אלא מפי השמועה. אמר שלא שמעתי מפי רבותי. ובא להודיע שלא נתרשל בא לווויע שלא מו של בשימוש בית המדרש אמר מימי לא קידמני אדם לבית המדרש, ולא ישנתי בו שינת קבע ולא עראי, ולא הנחתי אדם בבית המדרש ויצאתי. ולא מרבותי. שהיה נוהג ר' אליעזר כמנהג רבן יוחנן בן זכאי בכל אלו. והיה עוד רבן יוחנן בן זכאי נוהג, לא הלך ד' אמות בלא תורה ובלא תפילין, . ולא מצאו אדם יושב דומם אלא שונה, ולא פתח אדם דלת לתלמידים אלא הוא, מכלל שהיה משכים ומקדים, ולא אמר הגיע זמן לצאת מבית המדרש חוץ מערבי שבתות וימים מהן ראוין שתשרה שכינה עליהן כמשה רבינו, ול' מהן שתעמוד להן חמה כיהושע בן נון, ועשרים בינוניים. הגדול שבכולם יונתן בן עוזיאל, אמרו עליו כל עוף שפורח עליו באויר בשעה שהיה עוסק בתורה מיד נשרף, כלומר זיו השכינה היה וחנן בן זכאי אמרו עליו על רבז יוחנז בז זכאי שלא הניח מקרא, משנה, תלמוד, הלכות, ואגדות, דקדוקי תורה, ודקדוקי . וגזירה וגימטריא. שיחת מלאכים. ושיחת שדים, ושיחת דקלים, משלות שועלין, משלות כובסין, דבר גדול הקושיות שהיו נושאין

א) אינו מובן ואולי דל"ל ואח"כ נשתכחו מהן וכן פרש"י ובימי האמוראים נשתכחו.

השוה